

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอน โดยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

ประชากร

เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมีเพียง 42 โรงเรียน ในการวิจัยนี้จึงใช้ครูใหญ่และครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนทั้ง 42 โรงเรียน เป็นประชากรที่ศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มครูใหญ่มีจำนวน 42 คน กลุ่มครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 3 คน ครูอาสาหญิงจำนวน 10 คน และครูใหญ่ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนจำนวน 29 คน สรุป เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้รวมทั้งสิ้น 55 คน ของปีการศึกษา 2531 จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนทั่วประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 มีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 11 รับผิดชอบจังหวัดจันทบุรี 2 โรงเรียน และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 รับผิดชอบจังหวัดกาญจนบุรี 7 โรงเรียน และจังหวัดราชบุรี 2 โรงเรียน

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 มีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24 รับผิดชอบจังหวัดขอนแก่น 1 โรงเรียน

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 มีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 รับผิดชอบจังหวัดเพชรบูรณ์ 2 โรงเรียน

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4 มีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 42 รับผิดชอบจังหวัดนครศรีธรรมราช 4 โรงเรียน กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43 รับผิดชอบจังหวัดสตูล 2 โรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ 2 โรงเรียน จังหวัดพัทลุง 3 โรงเรียน

จังหวัดสงขลา 12 โรงเรียน และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 44 รับผิดชอบจังหวัด
ยะลา 5 โรงเรียน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หน่วยงานและจำนวนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน
ทั่วประเทศ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จังหวัด	โรงเรียน	ครูใหญ่		ครูผู้สอน
			* บริหาร	สอน	
บก.ตชด.ภาค 1	กก.ตชด.ที่ 11	จันทบุรี	2	1	1
	กก.ตชด.ที่ 11	ราชบุรี	2	-	2
	กก.ตชด.ที่ 13	กาญจนบุรี	7	2	5
บก.ตชด.ภาค 2	กก.ตชด.ที่ 24	ขอนแก่น	1	-	1
บก.ตชด.ภาค 3	กก.ตชด.ที่ 31	เพชรบูรณ์	2	1	1
บก.ตชด.ภาค 4	กก.ตชด.ที่ 42	นครศรีธรรมราช	4	1	3
	กก.ตชด.ที่ 43	สตูล	2	1	1
	กก.ตชด.ที่ 43	ตรัง	2	1	1
	กก.ตชด.ที่ 43	พัทลุง	3	1	2
	กก.ตชด.ที่ 43	สงขลา	12	3	9
	กก.ตชด.ที่ 44	ยะลา	5	2	3
รวม	7 กองกำกับ	11 จังหวัด	42 โรงเรียน	13 คน	29 คน
					13 คน

* บริหาร หมายถึง ครูใหญ่ที่ทำหน้าที่บริหาร
สอน หมายถึง ครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสังเกต ซึ่งสร้างขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี

1. ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จากเอกสาร ตำรา รายงานการสัมมนา งานวิจัย วารสารตำรวจตระเวนชายแดนและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
2. ออกไปสัมภาษณ์ผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับก่อนวัยเรียน ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน 2 แห่ง คือ ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนที่จังหวัดพิษณุโลกและศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนที่จังหวัดตาก ในการนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษา 5 กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดนของ กก.ตชด.ที่ 31 และ กก.ตชด.ที่ 34 ครูใหญ่และครูผู้สอนชั้น เด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนจากทั้ง 2 แห่งดังกล่าว
3. ศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม เพื่อ เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
4. กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว มีทั้งหมด 3 ชุด คือ

4.1 แบบสอบถามครูใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน ประสบการณ์ในการบริหารงาน ด้านการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน งานที่รับผิดชอบ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน และที่มาของการมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ลักษณะของคำถาม เป็นแบบสำรวจรายการและแบบเติมคำหรือข้อความให้สมบูรณ์

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูใหญ่ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยสอบถามใน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน
2. การบริหารและการนิเทศการศึกษา
3. ความสัมพันธ์กับครูผู้สอน
4. บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

4.2 แบบสอบถามครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ระดับชั้นที่เคยสอนก่อนประจำชั้นเด็กก่อนวัยเรียน งานที่รับผิดชอบ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับเด็กก่อนวัยเรียน และที่มาของการมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ลักษณะของคำถาม เป็นแบบสำรวจรายการและแบบเติมคำหรือข้อความให้สมบูรณ์

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูผู้สอน ลักษณะของคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยสอบถามใน 5 ด้าน คือ

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
2. สื่อการเรียนการสอน
3. การประเมินผล
4. การนิเทศการศึกษา
5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

4.3 แบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยเดินทางไปสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 40 โรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด โดยสังเกตในด้านต่อไปนี้

1. ลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน เช่น จำนวนเนื้อที่ของโรงเรียน จำนวนนักเรียน ศาสนาและภาษาพูดของนักเรียน สถานที่ตั้งและลักษณะอาคารสถานที่

2. การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน

3. บรรยากาศของการเรียนการสอน

4. พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยทั่วไป

5. การจัดห้องเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

5. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ไข ในเรื่อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

6. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับครูใหญ่ 5 คน และครูผู้สอน 10 คน รวม 15 คน ในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 5 ศูนย์ ระหว่างวันที่ 7-13 กุมภาพันธ์ 2531 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3) แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปใช้จริงกับประชากรของการวิจัยนี้

ตารางที่ 3 จำนวนศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จังหวัด	จำนวนศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน
กก.ตชด. ที่ 31	พิษณุโลก	1
กก.ตชด. ที่ 32	เชียงราย	1
กก.ตชด. ที่ 33	เชียงใหม่	2
กก.ตชด. ที่ 34	ตาก	1

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการ เก็บข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัยและกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

2. กำหนดนัดหมายกองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการ ขอความร่วมมือเพื่อการเดินทางไปสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล ยังพื้นที่ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กำหนดการเดินทางไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

กำหนดการเดินทาง	จังหวัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		<u>บก.ตชด.ภาค 1</u>
24-26 กุมภาพันธ์ 2532	จันทบุรี	กก.ตชด.ที่ 11
19-23 กุมภาพันธ์ 2532	กาญจนบุรี ราชบุรี	กก.ตชด.ที่ 13
		<u>บก.ตชด.ภาค 2</u>
27-28 กุมภาพันธ์ 2532	ขอนแก่น	กก.ตชด.ที่ 24
		<u>บก.ตชด.ภาค 3</u>
14-15 กุมภาพันธ์ 2532	เพชรบูรณ์	กก.ตชด.ที่ 31
		<u>บก.ตชด.ภาค 4</u>
2-12 มีนาคม 2532	นครศรีธรรมราช	กก.ตชด.ที่ 42
	สงขลา สตูล	กก.ตชด.ที่ 43
	พัทลุง ตรัง	กก.ตชด.ที่ 43
	ยะลา	กก.ตชด.ที่ 44

3. เดินทางไปที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนของทุกภาคและกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง 7 แห่ง เพื่อขอความกรุณาให้ตำรวจตระเวนชายแดนที่รับผิดชอบฝ่ายการศึกษา ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้นำในการเดินทางไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน (โปรดดูรายชื่อโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคผนวก ก) และนำแบบสอบถามทั้งหมด 84 ฉบับ แบ่ง เป็นของครูใหญ่ 42 ฉบับ ครูผู้สอน 42 ฉบับไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลและวิธีการตอบแบบสอบถามแก่ครูใหญ่และครูผู้สอนด้วย ได้รับคืนทั้งหมด 84 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้สังเกตในเรื่องลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน บรรยากาศของการเรียนการสอน พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยทั่วไป และการจัดห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของครูใหญ่และครูผู้สอน วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าร้อยละ
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูใหญ่
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูผู้สอน

ข้อมูลตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์เหมือนกันดังนี้

ก. กำหนดน้ำหนักคะแนน โดยแยกระดับความคิดเห็นและสภาพการปฏิบัติจริง เป็น 5 ระดับ

เห็นด้วยมากที่สุด	หรือ	มีการปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	หรือ	มีการปฏิบัติมาก	มีค่าเท่ากับ 4
เห็นด้วยน้อย	หรือ	มีการปฏิบัติน้อย	มีค่าเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หรือ	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 2
ไม่เห็นด้วย	หรือ	ไม่มีการปฏิบัติ	มีค่าเท่ากับ 1

ข. คำนวณค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2528: 40})$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

f = ความถี่

x = น้ำหนักของระดับความคิดเห็นและสภาพการปฏิบัติจริง

5 4 3 2 1

การหาค่าเฉลี่ยได้กำหนดความหมายดังนี้

4.50-5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด	หรือ	มีการปฏิบัติมากที่สุด
3.50-4.49	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก	หรือ	มีการปฏิบัติมาก
2.50-3.49	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย	หรือ	มีการปฏิบัติน้อย
1.50-2.49	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด	หรือ	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด
1.00-1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย	หรือ	ไม่มีการปฏิบัติ

ค. คำนวณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2528: 51})$$

$S.D.$ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

x = คะแนน 5 4 3 2 1

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับการสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียนโดยผู้วิจัย วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าร้อยละและสรุปข้อสังเกตที่พบในรูปของการบรรยาย